

Euroopa
Komisjon

Tööturule sobivate oskuste arendamine

Riia soovitusel
Euroopa koostöö kutsehariduse ja
-koolituse valdkonnas 2015–2020

Inimesed vajavad kvaliteetseid oskusi, et nii täna kui ka homme Euroopa tööturul aktiivselt tegutseda. Kutsehariduse ja -koolituse kaasajastamine võimaldab neil paindlikke õppeviise kasutades arendada sobivaid oskusi kogu oma elu kestel.

Kiiresti muutuv maailmamajanduses määrab oskuste arendamine ja nende oskuslik kasutamine suurel määral meie võimet toetada innovatsiooni ja majanduskasvu ning säilitada oma sotsiaalmudelit. Euroopa peab andma oma inimestele asjakohased oskused, et neil oleks võimalik tööturul ja ühiskonnas aktiivselt tegutseda. Euroopa uute oskuste tegevuskava on esitatud ELi tasandi programmina, mille eesmärk on suunata vastavateemalist arutelu ning pakkuda liikmesriikidele konkreetsed tegevus- ja koostöövaldkonnad.

Tööturul vajalike oskuste osas on kutseharidusel ja -koolitusel eriti oluline koht. Mitmes liikmesriigis osutavad prognoosid tulevasele kutsehariduse ja -koolituse kvalifikatsiooniga inimeste defitsiidile. Paraku jääb aga liiga paljude noorukite ja nende vanemate jaoks kutsealusõpe teiseks valikuks ning vaid väikesele osale tööstest pakutakse võimalust oskuste edasiseks täiendamiseks. Kutseharidus ja -koolitus saab muutuda atraktiivsemaks ainult juhul, kui inimesed usaldavad selle tulemusi ning kui see annab õppijatele rohkem võimalusi saada töö- ja praktikakogemusi välismaal. Kutsehariduse ja -koolituse programmides osalevad inimesed peaksid saama tunnustust omandatud oskuste eest. Kutsehariduse ja -koolituse kvalifikatsiooni omandanud peaksid saama võimaluse edasi liikuda kõrgematele haridus- või õppetasetele. See nõuab tihedat koostööd ettevõtluse, kõrghariduse ja teadusvaldkondadega.

Riia soovitusel:

5 eesmärki kutsehariduse ja -koolituse parandamiseks

20 juunil 2015 kohtusid Kopenhaageni protsessi raames Riias kõikide ELi ja ELi kandidaatriikide ning Euroopa Majanduspiirkonna ministrid, kes vastutavad kutseoskuste arendamise eest, Euroopa tööturu osapooled (ETUC, BUSINESS EUROPE, UEAPME, CEEP) ja Euroopa Komisjoni esindajad. Üheskoos lepiti kokku Riia soovitustes, milles sätestati viis kutsehariduse ja -koolituse eesmärki keskpikaks perioodiks. Need peamised eesmärgid moodustavad tegevuskava alused kutsehariduse ja -koolituse kaasajastamiseks ajavahemikul 2015–2020.

2

Arendada edasi kutsehariduse ja -koolituse kvaliteedi tagamise mehhanisme kooskõlas EQAVETi soovitusega ning osana kvaliteedi tagamise süsteemist luua pideva teabe ja tagasiside mehhanismid kutsealusõppe ja täiendkurseõppe süsteemides, võttes aluseks õpitulemused.

Kõikide riikide ja sektorite tööandjad peavad uskuma, et töötajatel on tõepoolest need oskused, mis on nende tunnistusel kirjas. Sellepärast peabki kvaliteet olema tagatud kõikides kutsehariduse ja -koolituse etappides: väljatöötamisel, õpetamisel, hindamisel, valideerimisel ja tunnistuste väljastamisel. Selle eesmärgiks on tagada head tulemused nii kutsealusõppe kui ka

1

Edendada tööõppimise kõiki vorme, keskendudes eriti õpipoisiõppele, kaasates selleks tööturu osapooli, ettevõtteid, kaubandus-tööstuskodasid ning kutsehariduse ja -koolituse pakkujaid ning stimuleerides innovatsiooni ja ettevõtlust.

Tööõppimine on osutunud väga tõhusaks tööturul oluliste oskuste (sh pehmed oskused ja erinevates töökeskkondades rakendatavad oskused) kujundamisel. Paraku osaleb ainult 25% kutsealusõppe õpilastest tööõppimise programmides. Näeme selget vajadust suurema hulga kvaliteetsete õpipoisiõppe ja tööõppimise programmide järele.

Euroopa Õpipoisiõppe Liit toob kokku avaliku ja erasektori huvirühmad eesmärgiga parandada õpipoisiõppe taset, pakkumisi ja mainet Euroopas. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147&langId=et>

Euroopa noortepakt toetab noorte tööalast konkurentsivõimet koostöö kaudu asjaomaste avaliku ja erasektori huvirühmade vahel. <http://www.csreurope.org/pactforyouth>

See aga nõuab koostööd haridus- ja koolitusasutuste ning tööturu ettevõtete ja organisatsioonide vahel. Euroopa Õpipoisiõppe Liit ja Euroopa noortepakt toetavadki sellist koostööd.

4

Anda uut hoogu kutsehariduse ja -koolituse õppekava võtmepädevustele ning pakkuda tõhusamaid võimalusi nende oskuste omandamiseks või arendamiseks nii kutsealusõppe kui ka täiendkurseõppe kaudu.

Kohustusliku hariduse ja koolituse lõppedes peaks kõikidel inimestel olema omandatud põhioskuste kogum, mis on kooskõlas elukestva õppe kaheksa võtmepädevusega. Need on tänapäeva ühiskonnas ja tööturul aluseks igasugusele jätkuharidusele ja aktiivsele elustiilile. Kutsealusõppe programmid peavad tagama, et lisaks konkreetsetele kutseoskustele on nende lõpetanutel kõik võtmepädevused, sh ka digitaaloskused ning ettevõtlus- ja innovatsiooni soodustavad oskused. Need on vajalikud ja kasulikud tööalaseks edasilikumiseks. Selle probleemi lahendamiseks vaadatakse Euroopa uute oskuste tegevuskava läbi võtmepädevuste Euroopa raamistiku raames.

Oskuste tegevuskava osana on komisjon teinud ettepaneku oskuste garantii loomiseks, millega antakse madala kvalifikatsiooniga täiskasvanutele, sh ka hiljuti saanud sisserändajatele, võimalus parandada oma põhioskuste (kirja- ja arvutusoskus, aga ka digitaalne kirjaoskus) taset ning võimaluse korral ka kõikide võtmepädevuste taset.
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1224&langId=en>

täiendkurseõppe vallas. EQAVETi tööriista väljatöötamisel on eesmärgiks pakkuda suuremat tuge tööloppimise kvaliteedile ja täiendkurseõppele ning jälgida kutsehariduse ja -koolituse tulemusi kutseõppe vallas.

EQAVETi võrgustik arendab Euroopas koostööd kutsehariduse ja -koolituse kvaliteedi tagamise arendamiseks, kasutades selleks Euroopa võrdlusraamistikku.
www.eqavet.eu

veebikursuste, töötamise, vabatahtliku töö ja muude elukogemustega. Selliste võimaluste kõige paremaks kasutamiseks peavad olema loodud sobivad tingimused – mistahes viisil omandatud oskusi tuleb hinnata, valideerida ja tunnistuse andmisel arvesse võtta. Soovituse elluviimisel, mis käsitleb mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimist ning Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ülevaatamist, toetavad Europassi teenus ja ECVETi vahend avatud ja paindlikke õppeviise.

Euroopa kvalifikatsiooniraamistik määratleb kaheksa õpitulemuste taset, et riikide ja piirkondade vahel oleks võimalik tunnustusi paremini võrrelda.

Oskuste tegevuskava raames toimub Europassi portaali väljaarendamine, et see hõlmaks kõiki oskusi ja kvalifikatsioone katvaid veebiteenuseid.

ECVET on kutsehariduse ja -koolituse Euroopa krediitiraamistik, mis toetab paindlikke õpiviise.
www.ecvet-secretariat.eu

Soovituses mitteformaalse ja informaalset õppimise valideerimise kohta tehakse riikidele ettepanek kehtestada kord, mis võimaldab üksikisikutel taotleda väljaspool formaalset haridussüsteemi omandatud oskuste valideerimist.

3

Parandada kõikide inimeste juurdepääsu kutseharidusele ja -koolitusele ning tunnistustele paindlikumate ja avatumate süsteemide kaudu, eriti pakkudes tõhusaid ja laiahaardelisi nõustamisteenuseid ning valideerides mitteformaalset ja informaalset õpet.

Inimestel on tänapäeval oma oskuste arendamiseks lai valik võimalusi alates kutseõppekeskustest ning lõpetades

5

Viia kutsehariduse ja -koolituse valdkonna õpetajate, koolitajate ja mentoriteni uued süsteemsed meetodid ja anda neile võimalused ametialaseks arenguks nii algtasemel kui ka pidevaks täiendamiseks haridus- ja töökeskkonnas.

Õpetajate, koolitajate ja mentorite kvaliteet on keskse tähtsusega tegur, mis määrab, kui palju ja kui hästi inimesed omandavad oskusi hariduse ja koolituse kaudu. Kvaliteetne õpetus on olulise tähtsusega element kogumis, mis viib heade tulemusteni. Õpetajaskond etendab samuti olulist osa õppurite inspireerimisel ja juhendamisel, julgustades neid püüdlema kõrgemate kvalifikatsioonitasemete poole või laiendama oma pädevuste skaalat.

Heade tavade vahendamine ja vastastikune õpe on tõhusad meetodid liikmesriikide toetamisel kutsehariduse ja -koolituse valdkonna õpetajate ja koolitajate kvaliteedi tõstmisel. Erilist tähelepanu tuleb pöörata tööloppimise ja õpiposiõppe edendamisele.

EDUSAMMUDE ARVESTAMINE

Viie keskpika perioodi eesmärgi suunas liikumise jälgimist toetavad Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (CEDEFOP), kus analüüsitakse arenguid kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas Euroopas ja konkreetsetes riikides, ning Euroopa Koolitusfond (ETF), mis toetab inimkapital arengut üleminekuriikides.

Lisateave

Kutseharidus ja -koolitus (Euroopa Komisjon):

http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/index_et.htm

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1146&langId=en>

Euroopa kutseõppe arenduskeskus:

<http://www.cedefop.europa.eu/et>

Euroopa Koolitusfond:

<http://www.etf.europa.eu/web.nsf/pages/ETF-ET>

Väljaannete talitus

ISBN: 978-92-79-59475-5
doi:10.2767/777688

Fotod: © Belgaimage

Et kasutada või reprodutseerida fotosid, mille autoriõigused ei kuulu Euroopa Liidule, tuleb taotleda luba otse autoriõiguse valdaja(te)lt.

© Euroopa Liit, 2016

Paljudamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE ELEMENTAARKLOORIVABALE PAPERILE (ECF)